

dochowania **Metodyka** należytej staranności

przez nabywców towarów w transakcjach krajowych

Departament Podatku od Towarów i Usług
Ministerstwo Finansów

Wprowadzenie

W I etapie konsultacji opinie zgłosiło **69** podmiotów.

Powołano Zespół Roboczy z **12** podmiotami:

- **strona społeczna**
- **przedstawiciele MF i KAS.**

Podstawą do opracowania *Metodyki* był przedstawiony w listopadzie 2017 **przez stronę społeczną wstępny projekt dokumentu** (meritum, przykłady, struktura dokumentu to wspólny dorobek strony społecznej oraz przedstawicieli MF i KAS)

Cele *Metodyki*

- wprowadzić **wspólne dla całej KAS** wskaźniki oceny dochowania przez podatnika należytej staranności
- określić, co KAS powinna badać w pierwszej kolejności, uwzględniając **realne możliwości podatników** (do jakiego stopnia będą mogli weryfikować swoich kontrahentów)
- zwiększyć pewność obrotu krajowego i przejrzystość działań KAS

Kiedy stosujemy *Metodykę*

Metodyka ma zastosowanie do nabywców towarów w obrocie krajowym, którzy:

- **nie dokonali oszustwa** w zakresie VAT
- **nie wiedzieli,** że transakcja, w wyniku której nabyli towar, służy oszustwu w zakresie VAT

Podstawowe zasady *Metodyki*

- Organy podatkowe powinny ocenić, czy podatnik należycie zweryfikował swojego kontrahenta (dostawcę towaru) i okoliczności transakcji z nim zawieranej
- Jeżeli podatnik **zignoruje** obiektywne okoliczności, wskazujące na to, że transakcja może mieć na celu naruszenie prawa lub oszustwo, **powinno zostać zakwestionowane prawo tego podatnika do odliczenia VAT**
- Jeżeli podatnik podejmie działania wskazane w metodyce, istotnie zwiększa prawdopodobieństwo dochowania należytej staranności

Metodyka to nie checklista

Organy podatkowe mogą uwzględniać również **inne niż wymienione w dokumencie okoliczności transakcji** lub podjęte przez podatnika działania.

Jeśli podatnik nie podejmie działań opisanych w *Metodyce*, nie traci automatycznie prawa do odliczenia podatku VAT.

Jeśli urząd zakwestionuje rozliczenia w podatku VAT, podatnik może wykazywać, że dochował należytej staranności przy zawieraniu transakcji w dowolny inny sposób.

Stopień ryzyka

Uwzględniamy stopień ryzyka udziału podatnika w procederze oszustw podatkowych, czyli sprawdzamy:

- czy podatnik podejmuje współpracę **z nowym kontrahentem**
- czy transakcja ma miejsce **w czasie trwania współpracy ze stałym kontrahentem**
- jaka jest **wartość** transakcji

Kiedy podatnik rozpoczyna współpracę gospodarczą

Podatnik rozpoczyna współpracę gospodarczą, jeżeli zawiera transakcję handlową dotyczącą towarów z podmiotem, z którym:

- **wcześniej nie zawierał** takich transakcji albo
- zawierał już wcześniej takie transakcje, ale **nowa transakcja dotyczy towarów nieobjętych dotąd branżą lub profilem działalności tego podmiotu** i takich, których dotąd podatnik od niego nie nabywał

Kryteria oceny na etapie rozpoczęcia współpracy z kontrahentem

FORMALNE

- rejestracja dla celów podatku VAT
- KRS
- CEiDG
- koncesje

TRANSAKCYJNE

warunki transakcji są zbyt dobre na to, by były prawdziwe

„too good to be true”

Najważniejsze kryteria transakcyjne

Najważniejsze kryteria transakcyjne

- zawarcie transakcji bez ryzyka gospodarczego
- płatność gotówką albo obniżenie ceny w razie płatności gotówką – w przypadku gdy wartość transakcji **przekracza 15 000 zł**
- zapłata za towar na **dwa odrębne rachunki bankowe** (nie dotyczy mechanizmu podzielonej płatności), rachunek podmiotu trzeciego lub rachunek zagraniczny
- **cena towaru znacząco odbiegała** od ceny rynkowej – bez ekonomicznego uzasadnienia
- transakcja – bez ekonomicznego uzasadnienia – dotyczyła towarów, które należały do innej branży niż ta, w której działa kontrahent i których dotychczas podatnik od niego nie nabywał;
- **termin płatności za towar od podatnika był krótszy** niż standardowy termin płatności — bez ekonomicznego uzasadnienia
- **warunki transakcji nie gwarantują bezpieczeństwa obrotu** (według standardów obowiązujących w danej branży)
- kontrahent dostarczał towary **niezgodne z wymaganiami jakościowymi** określonymi w przepisach prawa powszechnie obowiązującego
- transakcja pomiędzy podatnikiem a kontrahentem **nie została udokumentowana umową** w formie pisemnej (w tym w formie elektronicznej), zamówieniem lub innym potwierdzeniem warunków tej transakcji

Ocena należytej staranności w przypadku kontynuacji współpracy z kontrahentem

Najważniejsze czynniki ryzyka:

- **brak regularnej weryfikacji** kryteriów formalnych
- **zmiana** – bez ekonomicznego uzasadnienia – **dotychczasowych zasad współpracy** między podatnikiem a jego kontrahentem (wystąpienie okoliczności podobnych, jak w przypadku nowego kontrahenta)

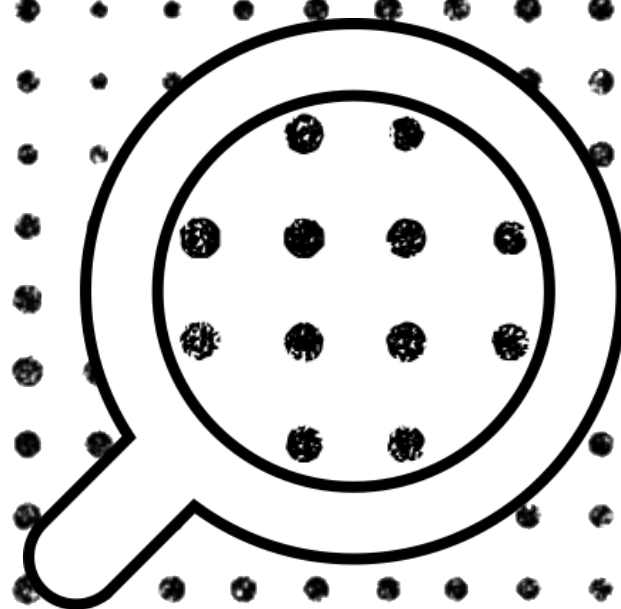
Ocena dochowania należytej staranności w przypadku, gdy podatnik korzysta z MPP

Gdy podatnik płacąc dostawcy za towar korzysta z **mechanizmu podzielonej płatności**, to należy uznać, że dochował należytej staranności, jeżeli:

- pozytywnie zweryfikował przesłanki formalne
- nie zachodzą inne okoliczności, które w sposób jednoznaczny mogłyby wskazywać na brak dochowania należytej staranności

Metodyka:

- będzie aktualizowana (1) wraz ze **zmianami w przepisach prawa**, (2) w celu dostosowania jej treści do **aktualnych potrzeb KAS** albo (3) gdyby na taką konieczność wskazywała **praktyka życia gospodarczego**
- nie zmienia dotychczasowych zasad w zakresie postępowania dowodowego
- nie nakłada na podatników nowych obowiązków – to jest zbiór doświadczeń z działalności KAS
- wpisuje się w dotychczasowe działania mające na celu ochronę uczciwych podatników, np. wprowadzenie mechanizmu podzielonej płatności
- stanowić będzie podstawę do oceny, czy są niezbędne dodatkowe działania dla ochrony nabywców towarów w obrocie krajowym

Dziękuję za uwagę

Zbigniew Makowski

Z-ca Dyrektora Departamentu Podatku od Towarów i Usług
Ministerstwo Finansów